

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obdo/12/2018
Identifikačné číslo spisu: 1514202769
Dátum vydania rozhodnutia: 04.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1514202769.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: BENCONT INVESTMENTS, s.r.o., so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 36 432 105, právne zastúpeného JUDr. Jozefom Boledovičom, advokátom, so sídlo Úzka 578/4, 900 41 Rovinka, proti žalovanému: U., so sídlom Z., IČO: XX XXX XXX, o zaplatenie zmenkovej sumy 4 428,68 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 3CbZm/391/2014, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 18. januára 2017, č. k. 3CoZm/68/2016-152, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalobca m á voči žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) označeným rozsudkom potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava V z 27. apríla 2016, č. k. 3CbZm/391/2014-102 (ďalej len „súd prvej inštancie“), ktorým súd prvej inštancie ponechal v platnosti zmenkový platobný rozkaz súdu prvej inštancie z 3. júna 2014, č. k. 1Zm/113/2014-19 a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť trovy námietkového konania vo výške 406,37 eur. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania vo výške 161,01 eur.

1.1. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že zmenka je stále, bez ohľadu na kauzu a funkcie, ktoré v sebe nesie, dokonalým, abstraktným skriptúrnym cenným papierom, ktorého oprávnený majiteľ nie je povinný preukazovať ani dôvod záväzku, ani výšku pohľadávky, ako to správne skonštatoval súd prvej inštancie poukazujúc na prepojenie zmenkového zákona a Občianskeho zákonníka (ustanovenie § 495) ako lex generalis. Zmenka bola predložená oprávneným majiteľom, ktorý svoj nárok preukázal nepretržitým radom indosamentov, ako aj splnením povinností podľa zmenkového zákona, ktoré súd potrebné na uplatnenie postihu proti indosantovi. Na žalobcu prešli všetky zmenkové práve, vrátane práva vyplniť blankozmenku. Žalovaný ako indosant opomenul svoj garančný záväzok za zmenku vylúčiť, preto ďalšie kroky žalobcu boli len oprávneným výkonom jeho veriteľského práva k zmenke. Žalovaný nepreukázal, že v čase, kedy žalobca zmenku a kauzálnu pohľadávku nadobúdal, konal vedome na škodu žalovaného. Žalovaný zmenku rubopisoval bez vylúčenia garančného účinku a následne rubopisy kopirovali spôsob prevodu zavedený prvým indosantom. Žalovaný ako podnikateľ mal mať na

zreteli prísnosť zmenkového práva a pri rubopisovaní zmieniek mal možnosť svoj garančný účinok vylúčiť, čo však opomenul. Postup žalobcu, ktorý najprv vymáhal kauzálne pohľadávky nevedomujúc si, že disponuje zmenkou, svedčí o jeho dobromyseľnosti. Podľa odvolacieho súdu sa žalovaný v snahe napraviť svoje pochybenie pri rubopisovaní zmenky snažil tvrdiť škodlivé, či šikanózne správanie žalobcu, ktoré preukázané nebolo, a preto kauzálne námietky účinné nie sú.

1.2. K rozhodnutiam Krajského súdu v Košiciach a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktoré predložil žalovaný, odvolací súd uviedol, že nedávajú žalovanému za pravdu. Najvyšší súd posúdil dovolanie žalovaného v inej veci ako prípustné z procesných dôvodov - pre nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu.

1.3. Odvolací súd uviedol, že záväzok žalovaného nevznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, ale vznikol ex lege z titulu garančného účinku indosamentu, ktorý vyhotovil bez vylúčenia garancie. Žalovaný sám spotrebiteľom nie je, preto by bolo v príkrom rozpore s dobrými mravmi, pokiaľ by sa úspešne domáhal nárokov na právnu ochranu, aké prislúchajú len subjektom, ktoré súd v postavení spotrebiteľa. Preto odvolací súd skonštatoval, že žalovanému nepatrí právna ochrana pred zneužívaním spotrebiteľskej zmenky.

2. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dňa 8. júna 2017 dovolanie, ktorým sa domáhal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že zmenkový platobný rozkaz vydaný súdom prvej inštancie z 3. júna 2014, č. k. 1Zm/113/2014-19 zrušuje. Podanie dovolania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ C. s. p. a ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.

2.1. Dovolateľ namieta, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces tým, že sa nevysporiadal so závermi zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom, celkom nedostatočne zdôvodnil prípustnosť kauzálnych námietok žalovaného a najmä sa vôbec nevysporiadal s názorom najvyššieho súdu, že konanie žalobcu je potrebné posúdiť aj v rozsahu šikanózneho výkonu práv a rozporu jeho konania s poctivým obchodným stykom. Žalovaný uviedol, že v celom konaní priznáva opomenutie vylúčenia garančného účinku zmenky. Z vykonaných dôkazov dostatočne vyplýva, že žalobca sa dopustil pri nadobúdaní zmenky vedomého konania na škodu žalovaného v zmysle § 17 zmenkového zákona. Z tohto dôvodu je žalovaný toho názoru, že jeho kauzálne námietky sú prípustné. Odvolací súd žiadnym spôsobom nezohľadnil tvrdenia žalovaného, podľa ktorých zmenka uplatnená žalobcom voči žalovanému nemá žiadnu kauzu, keďže žalobca si prostredníctvom zmenky uplatňuje voči žalovanému právo na kompenzáciu nevykonalosti pohľadávok voči úverovým dlžníkom žalovaného, hoci takéto právo voči žalovanému nemá. Dovolateľ je toho názoru, že všetky vykonané dôkazy súd prvej inštancie vyhodnotil v rozpore s vtedy platným § 132 O. s. p. len izolovane jednotlivo a formálne a nie aj v ich vzájomnej súvislosti a v hlbšom kontexte.

2.2. Podľa žalovaného sa vedomé konanie na škodu dlžníka sa v zmysle § 17 zmenkového zákona posudzuje z hľadiska subjektívneho vzťahu nadobúdateľa zmenky k prevodu zmenky v čase jej nadobudnutia, šikanózny výkon práva v zmysle § 3 Občianskeho zákonníka sa posudzuje z hľadiska objektívnej spoločenskej prijateľnosti takéhoto konania, z hľadiska objektívnych celospoločenských hodnôt. Ustanovenie § 17 zmenkového zákona predstavuje dodatočný prostriedok ochrany pred nepoctivým nadobúdateľom zmenky, ktorý pôsobí popri § 3 Občianskeho zákonníka nad jeho rámec a nie namiesto neho. Výklad súdov vylučujúci mimoriadne pravidlá správania zakotvené vo všeobecnom predpise len preto, že zmenkový zákon obsahuje iné prostriedky obrny, je podľa žalovaného formalistický a nesprávny. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí podľa dovolateľa ignoroval názor najvyššieho súdu vyjadrený v jeho viacerých rozhodnutiach a nevenoval zvýšenú pozornosť námietkam žalovaného v rozsahu konania žalobcu v rozpore s poctivým obchodným stykom a šikanóznym výkonom práva.

2.3. Žalovaný namieta aj skutočnosť, že odvolací súd sa nevysporiadal s právnym názorom najvyššieho súdu v zrušujúcom uznesení sp. zn. 2Obdo/19/2014, keďže v konaní uplatnená zmenka je zmenkou spotrebiteľskou, pričom konajúce súdy sa vo svojich rozhodnutiach vôbec nezaoberali spotrebiteľským charakterom zmenky. Podľa dovolateľa je v zásadnej otázke posúdenia absolútnej neplatnosti dohody o vyplňovacom práve k blankozmenke rozsudok nesprávny, arbitrárny a nepreskúmateľný.

2.4. Podľa názoru dovolateľa napadnutý rozsudok trpí vadou podľa § 420 písm. f/ C. s. p., keď

nepostupoval spôsobom stanoveným v zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu a spor rozhodol bez zdôvodnenia v rozsahu konania žalobcu v rozpore s poctivým obchodným stykom a konanie žalobcu smerujúceho k šikanóznemu výkonu práv a kauzálne námietky žalovaného nezákonne nepripustil, nezaoberal sa platnosťou zmenky, ktorá vznikla na základe spotrebiteľskej zmluvy. Napadnutý rozsudok je podľa dovolateľa nezákonný a nepreskúmatelný podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., keď ignoruje doterajšiu rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, zásadné závery spoločného stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu č. R 93/2015 a závery z nálezu Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 457/2010.

3. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného z 25. septembra 2017 navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol. Podľa žalobcu odvolací súd neznemožnil žalovanému realizáciu jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Uznesenia najvyššieho súdu uvádzané žalovaným nepredstavujú podľa žalobcu ustálenú rozhodovaciu prax s odkazom na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017.

4. Najvyšší súd, ako súd dovolací [podľa § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalovaného treba odmietnuť.

5. Na stručne odôvodnenie (§ 451 ods. 3 C. s. p.) dovolací súd uvádza, že dovolateľ videl dôvod prípustnosti dovolania v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p., ako aj v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. Otázka kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania bola riešená v uznesení veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 19. apríla 2017, sp. zn. 1VCdo/2/2017, podľa ktorého kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 C. s. p. a § 421 C. s. p. je neprípustná. Ak súd v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 C. s. p.

5.1. S poukazom na ustanovenie § 48 ods. 3 C. s. p. je právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu pre senát dovolacieho súdu rozhodujúci vo veci záväzný. Preto sa dovolací súd obmedzil na posúdenie prípustnosti dovolania žalovaného podľa § 420 písm. f/ C. s. p.

6. K dovolateľom uvádzaným vadám zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p. vo veci rozhodujúci senát najvyššieho súdu konštatuje, že dovolacie námietky sú totožné s námietkami, ktoré boli už predmetom dovolacieho prieskumu v skôr vydaných rozhodnutiach (viď uznesenia sp. zn. 3Obdo/15/2017, 3Obdo/46/2017, 3Obdo/57/2017 a 3Obdo/66/2017) a na záveroch v nich vyslovených zotrúva aj v rozhodovanej veci.

6.1. S poukazom na právnu úpravu dovolania účinnú od 1. júla 2016, ak dovolateľ v dovolaní namieta vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 C. s. p., musí v dovolaní jednoznačne uviesť, ktorou z väd zmätočnosti uvedenej pod písm. a/ až f/ je podľa jeho názoru rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, poznačené a zároveň je jeho povinnosťou podľa § 431 ods. 2 C. s. p. uviesť, v čom konkrétne táto vada spočíva. Iba ak sú tieto podmienky splnené, môže dovolací súd pristúpiť k preskúmaniu, či je dovolateľom tvrdený dovolací dôvod aj skutočne daný. Ak v dovolaní nie je jednoznačne uvedené, v čom konkrétne spočíva tvrdená vada zmätočnosti, dovolací súd na rozdiel od právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 nie je oprávnený nahrádzať pasivitou dovolateľa, resp. nahrádzať úkony, ktoré bol povinný uskutočniť jeho právny zástupca ako osoba znalá práva a hľadať v texte dovolania, prípadne v predložennom spise, čo by prípadne mohlo predstavovať vadu zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 C. s. p. Uvedené znamená, že nepostačuje, ak v rámci textu dovolania dovolateľ skonštatuje, že podľa jeho názoru je nejaký čiastkový záver odvolacieho súdu nepreskúmatelný, prípadne arbitrárny, avšak neuvedie, že týmto konkrétnym postupom odvolacieho súdu malo, resp. mohlo dôjsť k naplneniu dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. V prípade, ak dovolateľ tvrdenú vadu zmätočnosti vyššie uvedeným spôsobom v súlade s ustanovením § 431 C. s. p. nevymedzí, dovolací súd dovolanie odmietne v súlade s ustanovením § 447 písm. f/ C. s. p.

7. V zmysle kvalitatívnej stránky dovolania je tohto dôvodu možné podrobiť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu dovolaciemu prieskumu iba v časti, v ktorej žalovaný namietal, že odvolací súd nepostupoval spôsobom uvedeným v zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu v identickom spore a v ktorej namietal, že odvolací súd nesprávne a nezákonne neaplikoval ustanovenie § 17 zmenkového zákona, v dôsledku čoho nepripustil kauzálne námietky žalovaného.

8. K námietke žalovaného, v zmysle ktorej odvolací súd nepostupoval spôsobom uvedeným v ním predloženom uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/19/2014, dovolací súd uvádza, žalovaným uvádzané rozhodnutie nemalo pre odvolací súd kasačnú záväznosť, keďže nebolo vydané v rozhodovanej veci, a ani precedenčná záväznosť. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/19/2014 nemožno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax, a ani nebolo prijaté obchodnoprávnym kolégiom najvyššieho súdu ako judikát, ktorý by bol publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Odvolací súd sa zároveň s procesnou obranou žalovaného, keď v relevantnej časti odôvodnenia svojho rozsudku odvolací súd uviedol, že uznesením sp. zn. 2Obdo/19/2014 bolo zrušené rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach z procesných dôvodov - pre jeho nedostatočné odôvodnenie, pričom sa nezaoberal hmotnoprávnou stránkou veci. Súd prvej inštancie sa zoberal všetkými námietkami žalovaného a správne konštatoval oprávnenosť nároku žalobcu.

8.1. Postup odvolacieho súdu tak nemožno považovať za rozporný s právom na spravodlivý proces. Zároveň dovolací súd považujem tvrdenie odvolacieho súdu, že v rozhodnutí predložený žalovaný bolo rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach zrušené z procesných dôvodov (a nie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci), za správne. Z odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/19/2014 je zrejmé, že v rozhodovanej veci zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach z procesných dôvodov, konkrétne pre nedostatok jeho odôvodnenia, v dôsledku čoho považoval rozsudok Krajského súdu v Košiciach za arbitrárny. Preto nemožno dospieť k záveru, že by odvolací súd v rozhodovacej veci postupoval v rozpore s názorom, ktorý vyslovil najvyšší súd v uznesení sp. zn. 2Obdo/19/2014. Tvrdenie žalovaného, že najvyšší súd v uvedenom rozhodnutí vyslovil právny záver týkajúci sa hmotného práva ohľadne charakteru zmeniek indosovaných žalovaným, je nielen nesprávne, ale aj zavádzajúce. V uvedenom rozhodnutí najvyšší súd nad rámec dôvodov pred zrušením rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach (nedostatok odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku) uviedol iba svoj názor, že sa mu z obsahu spisu javí, že môže ísť o spotrebiteľskú zmenku. Najvyšší súd v danom rozhodnutí však neuviedol právny záver, že sa jedná o spotrebiteľskú zmenku, z akých dôvodov dospel k záveru o spotrebiteľskej zmenke a aké to vyvoláva právne následky.

9. Za nedôvodnú vyhodnotil dovolací súd aj námietku žalovaného týkajúcu sa nesprávneho a nezákonného aplikovania ustanovenia § 17 zákona zmenkového a šekového. Odvolací súd vo svojom rozsudku skonštatoval, že žalovanému neprislúcha ochrana pred zneužívaním spotrebiteľskej zmenky, keďže záväzok žalovaného nevznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, ale vznikol ex lege z titulu garančného účinku indosamentu, ktorý vyhotovil bez vylúčenia garancie, ale nakoľko žalovaný sám spotrebiteľom nie je, bolo by v príkrom rozpore s dobrými mravmi, pokiaľ by sa úspešne domáhal nárokov na právnu ochranu, aké prislúchajú len subjektom, ktoré sú spotrebiteľmi. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu tak nemožno považovať za svojvoľné, arbitrárne alebo nelogické s ohľadom na dovolateľom vymedzený dovolací dôvod. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí reagoval na podstatné odvolacie námietky žalovaného. Za porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného (viď napr. I. ÚS 673/2014, II. ÚS 27/2008).

10. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že v konaní pred odvolacím súdom nedošlo k dovolateľom namietanej vade zmätočnosti uvedenej s ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. Preto najvyšší súd dovolanie žalovaného odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p.

11. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta C. s. p.).

12. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.